

Asia: VN/16703/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta vanhuspalvelulain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Pidätkö luonnoksessa esitettyä muutosta kannatettavana?

Kyllä

2. Onko esitetty muutos toimiva ratkaisu talouden tasapainottamiseksi?

Kyllä

Jos kyllä, voitte esittää asiaan liittyvät näkökohtanne.

Päijät-Hämeessä palvelurakenteen kehittämistä on tehty systemaattisesti jo useiden vuosien ajan. Ympäri vuorokautisen palveluasumisen peittävyys yli 75-vuotiaista on tällä hetkellä 5,6 %. Palveluun pääsy toteutuu erittäin hyvin. Palvelujen saatavuus vireillepanosta palveluun pääsyyn on tällä hetkellä 28 vuorokautta. Päijät-Hämeessä ei ole edessä ympärivuorokautisen palveluasumisen osalta laajempaa muutosreformia (peittävyys olennainen lasku), jonka turvin mm yhteisöllistä asumista voitaisiin sisäisesti rahoittaa.

Muutos 0,65:sta 0,6:een on kuitenkin perusteltua talouden näkökulmasta, sillä usein on tilanteita, jolloin riittävän osaavan henkilöstön saatavuus on merkittävästi vaikeutunut ja mitoituksen toteutumiseksi paikalla oleva henkilöstö joutuu tekemään yli-lisätyötä, työtä hälytyskorvauksilla tai palkataan tilapäistä vuokratyövoimaa.

Isossa kuvassa mitoituksen lasku on toimiva ratkaisu talouden tasapainottamiseksi. Tulee kuitenkin muistaa, että yksityisten palveluntuottajien luvissa mitoitusvaateet vaihtelevat ja mikäli lakimuutos astuu voimaan, tulee aluehallintoviraston ja Valviran huomioida tämä myös lupamuutoshakemuksissa. Jos näin ei tehdä, niin talouden tasapainottaminen ei toteudu.

Jos ei, voitte esittää vaihtoehtoisia ratkaisumalleja ja muut asiaan liittyvät näkökohtanne palvelujen toteuttamisesta taloudellisesti kestäväällä tavalla.

-

3. Onko esitetty muutos toimiva ratkaisu henkilöstön saatavuuden ja riittävyyden turvaamiseksi?

Kyllä

Jos kyllä, voitte esittää asiaan liittyvät näkökohtanne.

Päijät-Hämeessä on tehty selvitys sote-henkilöstön riittävyydestä vuonna 2022. Henkilöstötarve kasvaa merkittävästi, kun väestön ikärakenne muuttuu ja palvelutarve kasvaa. Lähihoitajien tarve on kaikista ammattiryhmistä on korkein, eli vuodesta 2020 vuoteen 2025 noin 300 henkilöä. Sairaanhoitajien tarve on noin 225 vuosien 2020-2025 välisenä aikana.

Olemme henkilöstön saatavuuden turvaamiseksi joutuneet tekemään aiemmin myös kalliita henkilöstön ostopalveluratkaisuja sekä käyttämään vuokratyövoimaa. Olemme myös käynnistäneet jo ennen hyvinvointialuetta henkilöstötuonnin ulkomailta ja kouluttaneet lähihoitajia. Näin ollen muutos voidaan nähdä toimivaksi ratkaisuksi henkilöstön saatavuuden ja riittävyyden turvaamiseksi.

Jos ei, voitte esittää vaihtoehtoisia ratkaisumalleja ja muut asiaan liittyvät näkökohtanne henkilöstön saatavuuden turvaamisesta asiakkaiden palvelutarpeita vastaavalla tavalla.

-

4. Kuinka suurelle osalla asiakkaista arvioitte vähimmäismitoituksen 0,6 olevan riittävä turvaamaan laadukkaat ja asiakasturvalliset palvelut?

Valitse seuraavista vaihtoehdoista sopivin

75 % tai enemmän

Voitte esittää 0,6 mitoituksen riittävyyteen liittyviä näkökohtia.

Tämän hetken RAI arvioiden perusteella suurelle osalle asiakkaista 0,6:n mitoitusta voidaan pitää relevanttina. Asiakkaiden palvelutarpeesta johtuen korkeampaa mitoitusta voidaan joutua käyttämään / käytetään tietyissä tilanteissa. Kaikkineen henkilöstön määrää ei pitäisi tarkastella niinkään mitoituksen kautta, vaan asiakkaan hoitoisuuden näkökulmasta. Korkea mitoitus ei välttämättä korreloi laadun kanssa. Toimintakulttuuri, työnjako, osaaminen ja henkilöstörakenne sekä johtaminen ovat keskeisiä laatuun liittyviä varmistavia tekijöitä. Hyvinvoiva, toimiva ja hyvin johdettu työyhteisö voi toteuttaa varsin asiakaslähtöistä työtä nykyiselle asiakarakenteelle mitoituksella 0,6, mutta on tarpeen ottaa huomioon tilapäiset tarpeet nostaa henkilöstömitoitusta esim. asukasturvallisuuden tai muiden asukkaiden hoitoisuutta lisäävien tekijöiden vallitessa.

6. Voitte esittää muut asiaan liittyvät näkökohtanne muutoksen vaikutuksista.

Tärkeää on säilyttää mitoituksen 0,65 muutoksessa 0,6:een henkilöstörakenteen monipuolisuus ja mm. ikääntyneitä aktivoiva muu kuin sote- tai hoitaja-koulutettu henkilöstö.

Mitoituksen toteutuksessa on tärkeää se, että välillistä työtä ei tee asiakastyöhön ammattikoulutettu henkilöstö, vaan erilliset ao. osaajat.

Mitoituksen asteittainen nosto on aiheuttanut lähihoitajien siirtymää kotiin vietävistä palveluista asumispalveluihin ja se ei ole hyvä asia ikääntyneiden palveluiden kokonaisuuden kannalta.

Olkkonen-Nikula Anu
Päijät-Hämeen hyvinvointialue - Toimialajohtaja, ikääntyneiden palvelut ja
kuntoutus